

Els Tres Batlles

Un dels casos més coneguts de les deformacions arbitràries dels topònims catalans en la cartografia oficial espanyola és el del puig dels Tres Hereus, cim del Pallars que és fama que fou transcrit amb la denominació "pico de los Muy Felices"; perquè hom cregué que els naturals del país se servien per a anomenar-lo de l'expressió francesa "très heureux". Tanmateix, una denominació com els Tres Hereus, usada per a la designació d'una elevació del terreny, no és pas cap fet insòlit i excepcional sinó, al contrari, força usual en la toponímia orogràfica, en que trobem noms com els Tres Reis, els Tres Senyors, els Quatre Batlles, els Tres Termes, etc., que no costa gaire d'adonar-se que designen els indrets on coincideixen tres realmes, tres senyorius, quatre (o tres) termes municipals, etc. Dit altrament, el puig o pedró dels Quatre Batlles és l'indret on els batlles de quatre municipis poden aplegar-se i discutir problemes comuns sense haver de sortir, cada un d'ells, del seu terme municipal. Així mateix, doncs, és ben clar que el puig dels Tres Hereus designa l'indret on tres hereus es poden trobar i dirimir llurs qüestions (o qui sap si convenir un xeflis o una fontada), sense que cap d'ells hagi de sortir de la seva hisenda o heretat.

L'indret on coincideixen els termes municipals de Terrassa, Ustrell i Rubí rep també una denominació anàloga a les anteriors: el turó de la Creu dels Tres Batlles o, més simplement, la Creu des Batlles (segurament amb una reminiscència de l'antic parlat salat). Però amb l'oblit de la significació del nom comú *batlle* (encara que recentment s'hagi intentat de revitalitzar-lo), i tractant-se d'un indret per on passa la carretera, aquell nom ha sofert també una deformació que l'ha convertit en les Batlles i, finalment, en les Balles. És així, si més no, com l'hem sentit dir moltes vegades a pocs quilòmetres de distància, amb la interpretació que el nom es referia a les barreres de protecció que solen vorejar les carreteres quan passen per indrets elevats, entre timbes i precipicis. És la conseqüència fatal de la introducció del castellanisme administratiu "valla" entre nosaltres. Els diccionaris de barbarismes solen proposar *tanca* i *cleda* per substituir-lo, que en aquest cas concret, però, no semblen pas viables. A parer nostre, *barana* sembla la solució més adequada, que l'Administració, si de cas, hauria d'imposar.

Albert Jané